

## UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 25 czerwca 2020 r., skierowanym przeciwko M. A., J. B. wniósł o uznanie za bezskuteczną w stosunku do siebie czynności prawnej w postaci umowy o podział majątku dorobkowego z dnia 27 lipca 2015 roku, zawartej przed notariuszem B. F., nr repertorium (...), pomiędzy Pozwaną a jej małżonkiem S. A., dotyczącej:

a. nieruchomości położonej we wsi P. w województwie (...), w powiecie (...), oznaczonej numerem działki (...), dla której Sąd Rejonowy w Skierniewicach, VII Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę wieczystą o numerze (...),

b. nieruchomości położonej we wsi P. w województwie (...), w powiecie (...), oznaczonej numerami działek (...), dla której Sąd Rejonowy w Skierniewicach, VII Wydział Ksiąg Wieczystych, prowadzi księgę . wieczystą o numerze (...),

na podstawie której Pozwana i jej małżonek S. A., będący jednocześnie dłużnikiem Powoda, dokonali podziału majątku dorobkowego obejmującego wyżej wskazane nieruchomości w ten sposób, że Pozwana nabyła bez jakichkolwiek spłat i dopłat zabudowaną nieruchomość rolną oznaczoną numerami działek (...). Czynność ta doprowadziła do pokrzywdzenia Powoda, któremu względem S. A. przysługuje wierzytelność w kwocie 200.000,00 złotych stwierdzona prawomocną ugoda sądową z dnia 30 maja 2017 roku zawartą przed Sądem Okręgowym w Łodzi X Wydziałem Gospodarczym, sygn. akt X GC 301/16. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

/pozew – k. 4-8/

Pozwana, w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości z powodu: nieistnienia roszczenia, przedwczesności powództwa, braku legitymacji czynnej powoda, braku pokrzywdzenia wierzyciela oraz nadużycia prawa podmiotowego. Dodatkowo pozwana wniosła o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

/odpowiedź na pozew – k. 63 – 76/

### **Sąd ustalił, następujące fakty:**

Mąż pozwanej – S. A., w ramach prowadzonej przez siebie działalności, wygrał przetarg dla (...). W związku z tym rozpoczął współpracę z powodem – J. B., który w ramach prowadzonego przez siebie przedsiębiorstwa usług geodezyjnych, wykonywał dla niego projekty geodezyjne.

/bezsporne; wydruk z (...) k. 49 – 50; zeznania powoda – k. 122v. e-protokół 01:02:38 w zw. z inf. wyjaśnieniami powoda - k. 121v. e-protokół 00:06:11/

Za wykonane usługi, obejmujące okres od 7 listopada 2014 roku do 14 lipca 2015 roku, powód wystawił S. A. szereg faktur, których odbiór, w okresie potwierdził własnoręcznie S. A. lub upoważniona przez niego osoba.

/faktury – k. 14 - 28/

W okresie od 31 marca 2015 roku do 1 lipca 2015 roku pozwana leczyła się w poradni zdrowia psychicznego i w okresie od 1 kwietnia 2015 roku do 19 lipca 2015 roku otrzymywała zasiłek chorobowy.

/dokumenty med. – k. 131 – 134; dokumenty – k. 120 – 121; zeznania pozwanej – k. 122v. e-protokół (...):03:00 w zw. z inf. wyjaśnieniami pozwanej - k. 121v. e-protokół (...):11:33/

Pozwana wiedziała, że między jej mężem a powodem jest jakiś związek i że mąż ma mu przekazać pieniądze tytułem zobowiązań.

/zeznania pozwanej – k. 122v. e-protokół (...):03:00 w zw. z inf. wyjaśnieniami pozwanej - k. 121v. e-protokół (...):11:33; zeznania świadka S. A. – k. 122 e-protokół (...):40:03/

Dnia 30 kwietnia 2015 roku S. A. napisał oświadczenie, w którym zobowiązał się zrzec na rzecz żony majątku do czasu spłaty przez niego pożyczki w kwocie 50.000 zł, otrzymaną od M. A. w związku z prowadzoną przez niego działalnością.

/oświadczenie – k. 84/

W dniu 21 lipca 2015r. aktem notarialnym Rep. (...) pozwana i jej mąż – S. A., wyłączyli wspólność ustawową małżeńską. Natomiast w dniu 27 lipca 2015 roku, małżonkowie A., zawarli w formie aktu notarialnego Rep. (...), umowę o podział majątku dorobkowego, na mocy której M. A. nabyła bez jakichkolwiek spłat i dopłat zabudowaną nieruchomość rolną oznaczoną numerami działek (...), o łącznej powierzchni 2,25 ha położoną w obrębie 5 - P., gm. G., powiat (...), woj. (...) o wartości oznaczonej na kwotę 450.000 zł. Na mocy tej umowy powódka została wpisana do ksiąg wieczystych ww. nieruchomości ((...)), jako ich jedyny właściciel.

/akty notarialne – k. 30 – 32v. i 128 - 130; treści KW – k. 35- 47/

Dnia 30 września 2015 roku S. A. otrzymał wiadomość mail z informacją ze znajduje się w rejestrze długów.

/mail – k. 83/

Z powodu opóźniającej się zapłaty za te faktury, wynikiem postępowania przed Sądem Okręgowym w Łodzi w sprawie X GC 301/16, powód oraz S. A. zawarli w dniu 30 maja 2017 roku ugode sądową (obejmującą rozliczenia roszczeń objętych postępowaniami o sygn. X GC 1142/15 i sygn. X GC 301/16), na mocy której S. A. miał zwrócić powodowi J. B. kwotę 300.000 zł, w ten sposób, że kwotę 100.000 złotych miał zapłacić mu w terminie do dnia 31 grudnia 2017 roku zaś kwotę 200.000.00 złotych - w terminie do dnia 31 lipca 2018 roku wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku braku płatności danej raty w terminie 7 dni od otrzymania środków pieniężnych od (...) S.A. z siedzibą w L. w związku z toczącymi się postępowaniami. Ugoda miała wyczerpywać wszystkie roszczenia tych osób wynikające z dotychczasowej współpracy, objęte postępowaniem w sprawie X GC 1142/15 i dochodzone w sprawie, w której ugode zawarto.

/projekt ugody – k. 29; protokół i ugoda z dnia 30 maja 2017r. – k. 176 – 179 dołączonych akt sprawy Sądu Okręgowego w Łodzi o sygn. X GC 301/16/

Na dzień sporządzania ugody S. A. sądził, że wszczęta w roku 2017 sprawa przeciwko (...), zakończy się szybciej.

/zeznania świadka S. A. – k. 122 e-protokół (...):40:03/

S. A., w ustalonym ugodą terminie, zapłacił powodowi jedynie kwotę 100.000 zł.

/bezsporne; zeznania świadka S. A. – k. 122 e-protokół (...):40:03; zeznania powoda – k. 122v. e-protokół (...):02:38 w zw. z inf. wyjaśnieniami powoda - k. 121v. e-protokół (...):06:11/

W dniu 6 marca 2019 roku Sąd nadał ugodzie klauzulę wykonalności co do II raty zobowiązania S. A..

/tytuł wykonawczy – k. 179 dołączonych akt sprawy Sądu Okręgowego w Łodzi o sygn. X GC 301/16/

W dniu 15 kwietnia 2019 roku S. A. wymeldował się z mieszkania żony.

/zaświadczenie – k. 85/

J. B., w sierpniu 2015 roku, udzielił pełnomocnictwa Kancelarii (...) S.A., która dochodziła w jego imieniu wierzytelności od S. A.. W związku z tym, z powodu niewykonanej przez S. A. ugody, kancelaria ta, działając z umocowania powoda, wszczęła przeciwko S. A. egzekucję komorniczą, która okazała się być bezskuteczna.

/postanowienie – k. 33 – 34; dokumenty umowy – k. 137 – 140; zeznania powoda – k. 122v. e-protokół (...):02:38 w zw. z inf. wyjaśnieniami powoda - k. 121v. e-protokół (...):06:11/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy, których wiarygodności żadna ze stron nie kwestionowała oraz na podstawie zeznań świadka i stron.

Ustalając stan faktyczny Sąd pominął te wątki zeznań świadka jak i pozwanej, które wskazywałyby, że umowy małżonków dokonano jedynie z chęci zabezpieczenia pożyczki w kwocie 50.000 zł, jakiej pozwana udzieliła mężowi. Za niewiarygodne Sąd uznał twierdzenia pozwanej i jej męża jakoby sytuacja finansowa nie stanowiła motywacji do dokonania umowy, która nadaje własność nieruchomości pozwanej, albowiem przeczy temu bezskuteczność postępowania egzekucyjnego względem S. A.. Przez wszystkim nie zostało potwierdzone, że umowa pożyczki rzeczywiście miała miejsce a nawet jeśli, to pozwana nie przedstawiła wiarygodnych dowodów, jakoby faktycznie dysponowała taką kwotą pieniędzy, która miałaby pochodzić z jej odprawy po odejściu z pracy (30.000 zł) oraz ze zgromadzonych oszczędności (20.000 zł). Co prawda pozwana wskazała, że pieniądze mężowi przekazała gotówką, ale nie przedstawiła żadnych dowodów chociażby wypłaty tej gotówki czy też przelewu ze swego konta bankowego na konto męża, chociażby tej części pieniędzy pochodzącej rzekomo z jej odprawy, mimo że zgodnie z przepisami prawa pracy (art.22<sup>1</sup> § 3 pkt. 5 k.p.), odprawę tą winna otrzymać przelewem, chyba że zawnioskowała do pracodawcy o wypłatę wynagrodzenia w formie gotówkowej. Wątpliwości co do wiarygodności tych zeznań dostarcza także zeznanie świadka (męża pozwanej i dłużnika powoda) S. A., który przyznał, że właściwie nie pamięta w jakiej formie otrzymał rzekomą pożyczkę od żony, wskazując że mogło się to odbyć poprzez gotówkę przelew albo zapłacenie przez nią części faktur, podczas gdy sama pozwana nie ma wątpliwości, że nastąpiło to w formie gotówkowej.

Nawet gdyby jednak przyjąć, iż pozwana posiadała takie pieniądze jakie twierdzi, że miała, to sam fakt pożyczania ich mężowi, już może świadczyć o tym, że poinformował ją o tym, że posiada jakieś zobowiązania.

Sąd nie uznał także za wiarygodne twierdzeń, że pozwana i jej mąż znajdowali się w tak zaawansowanej (obejmującej osobne zamieszkiwanie) separacji faktycznej, która uniemożliwiała pozwanej możliwość dowiedzenia się o długach męża. Przeciwko faktom jakoby w ogóle jakkolwiek separacja małżonków A. miała miejsca, świadczy nie tylko fakt, że partnerowi biznesowemu S. A., tj. J. B. nie był znany jego inny adres zamieszkania, ale także fakt, że małżonkowie mimo deklarowanego rozłamu małżeńskiego, obejmującego jak twierdzą brak wspólnego gospodarowania, zamieszkania oraz podział majątku, nadal, pozostawali w małżeństwie a nawet polecali sobie wzajemnie pełnomocników procesowych. Nadto przeciwko rzekomemu rozpadowi związku małżeńskiego stron świadczy także fakt, że pozwana sama właściwie nie wie od kiedy małżonkowie wspólnie nie zamieszkują, nie potrafiąc podać nawet precyzyjnie roku w którym to się stało, co, biorąc pod uwagę doświadczenie życiowe, nie zdarza się wśród par, które faktycznie się rozstają. Dodatkowo wątpliwości sądu budzi fakt, iż wymeldowanie S. A. z mieszkania małżonków miało miejsce dopiero w dniu 15 kwietnia 2019 roku, tj. tuż po zaopatrzeniu ugody w klauzulę wykonalności.

Nadto poważne wątpliwości Sądu, co do intencji małżonków i ich wiarygodności, budzi fakt, iż to obecnie, z nieznanых przyczyn, pozwana prowadzi firmę męża a on tylko u niej pracuje, w szczególności, iż S. A. sam nie jest pewny na jaką część etatu pozostaje zatrudniony u żony, wskazując że jest to 1/4 etatu bądź 1/8 etatu.

Niemniej nawet, jeśli przyjąć że faktycznie w związku małżonków A. nastąpił rozpad to jednak, nie ma to znaczenia dla niniejszego postępowania, gdyż faktury dotyczyły współpracy J. B. i S. A. sprzed roku 2017.

Na wiarę nie zasługują także twierdzenia pozwanej, jakoby nie była świadoma długów męża względem powoda, gdyż leczyła się w tym okresie psychiatrycznie. Pozwana nie przedstawia żadnego dowodu mogącego świadczyć o tym, iż od chwili podjęcia leczenia nie była świadoma co się wokół niej dzieje. Sam fakt leczenia w sposób oczywisty nie jest tożsamy z brakiem wiedzy o sprawach majątkowych w rodzinie. Nadto wskazania na nieświadomość pozwanej nie mogą się ostać, także po przyjęciu, iż faktycznie doszło do forsowanej przez pozwaną, pożyczki dla męża w kwocie

50.000 zł, do której miałyby dojść przecież 30 kwietnia 2015 roku, czyli właśnie wtedy gdy pozwana już się leczyła psychiatrycznie.

Sąd pominął, dołączony przez pozwaną, dowód z pozwu w postępowaniu upominawczym złożonego przez G. C. przeciwko (...) SA, z uwagi na brak jego związku ze sprawą.

### **Sąd zważył, co następuje:**

Powództwo podlegało uwzględnieniu w całości.

Zgodnie z art. 527 § 1 k.c., gdy osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Stosownie do treści § 2 czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności.

Zatem dla wystąpienia powoda z żądaniem uznania czynności prawnej za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzycieli konieczne jest **pokrzywdzenie wierzycieli, uzyskanie przez osobę trzecią korzyści majątkowej, działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, wiedza osoby trzeciej albo możliwość dowiedzenia się o tym przy zachowaniu należytej staranności**. Dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, jeśli zdaje sobie sprawę, że dokonanie czynności prawnej może spowodować niemożliwość zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku, natomiast do pokrzywdzenia dochodzi wtedy, gdy na skutek czynności prawnej dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu niż przed dokonaniem czynności. Niewypłacalność należy rozumieć jako aktualny brak możliwości dłużnika co do wywiązania się ze zobowiązań finansowych, przy czym to nie jest równoznaczne z ogłoszeniem upadłości. Przedmiotem skargi pauliańskiej może być w zasadzie każda czynność prawna, rozporządzająca lub zobowiązująca – rozporządzająca dokonana zarówno wyraźnie jak i w sposób dorozumiany.

Według art. 531 § 1 kc uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli następuje w drodze powództwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy bezsporne jest, iż strona powodowa posiada w stosunku do S. A. wierzytelność w zakresie kwoty objętej pozwem, którą stwierdzono w prawomocnej ugodzie sądowej. Wierzytelność wynika z zobowiązań powstałych pomiędzy S. A. oraz powodem, w okresie od 7 listopada 2014 roku do 14 lipca 2015 roku. Wierzytelność jest wymagalna, co wynika wprost z treści ugody, wskazującej terminy wymagalności poszczególnych rat i nadania tej ugodzie klauzuli wykonalności przez sąd.

Nie ma także wątpliwości, iż podejmowane przez powoda próby zaspokojenia swojej wierzytelności w drodze egzekucji stały się bezskuteczne, gdyż w wyniku wyzbycia się przedmiotowego prawa własności do spornych nieruchomości na rzecz żony dłużnik stał się niewypłacalny w większym stopniu, niż miało to miejsce przed dokonaniem tej czynności. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego S. A. nie posiada już obecnie majątku, który mogłaby stanowić przedmiot zaspokojenia dłużnika. Wprawdzie w toku postępowania wykazano, że dłużnik podejmuje obecnie pracę, jednakże jest to źródło nie wystarczające na pokrycie zadłużenia. Co znamienne S. A. zawarł z pozwaną umowę powodującą wyzbycie się nieruchomości – jedyne wartościowe składnika majątku – kilka dni po powzięciu wiadomości o wykonaniu projektów przez powoda i wystawieniu ostatniej faktury z terminem płatności 30 dni. Działał z pełną świadomością braku określonych składników majątkowych, a zatem pokrzywdzenie powstało na skutek takiego stanu majątku dłużnika, który spowodował niemożność zaspokojenia wierzyciela. Do pokrzywdzenia wierzyciela dochodzi bowiem również wówczas, gdy dłużnik wyzbywa się składników majątku, z których możliwa jest egzekucja (w tym wypadku nieruchomości), a pozostają mu takie składniki, z których egzekucja jest znacznie trudniejsza, wymaga większego nakładu starań wierzyciela, a jej skutek pozostaje bardziej niepewny (tu: egzekucja niewielkiego wynagrodzenia za

pracę u żony na niewielką część etatu). Nie można nie odnieść wrażenia, że S. A. dokonał wyzbycia się nieruchomości na rzecz pozwanej w obawie o wszczęcie egzekucji przez powoda, co też miało miejsce w końcu w maju 2019r., a więc po braku wpłaty II raty wynikającej z zawartej, przez strony współpracy gospodarczej, ugody sądowej z dnia 30 maja 2017 roku. Jednocześnie należy podkreślić, że niewypłacalność S. A. była to rzeczywista niewypłacalność, oceniana według chwili wystąpienia przez wierzyciela z akcją paulińską, jak również w chwili wyrokowania.

Bez wątplenia w niniejszej sprawie istnieje związek przyczynowy pomiędzy przedmiotową czynnością prawną dokonaną przez dłużnika i jego żony – pozwanej, a stanem jego niewypłacalności, co stanowi przecież warunek sine qua non uznania tej czynności za bezskuteczną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie II CSK 503/07; LEX nr 496375). Nie jest to jednak kauzalny związek adekwatny w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. Wystarczyło tu bowiem wykazanie, co zostało notabene przez stronę powodową uczynione, że zaskarżona czynność spowodowała rezultat w postaci niewypłacalności dłużnika (por. orzeczenie SN z dnia 22 października 2004 r. w sprawie II CK 128/04; Biul. SN 2005/2/16).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie nie ma żadnych wątpliwości, że S. A. wyzbywając się majątku na rzecz żony działał ze świadomością pokrzywdzenia powoda, skoro nie tylko z powodu bliskiego związku, żona mogła co najmniej się domyślać, iż ciąży na nim wobec powoda zadłużenie, ale także wprost była o tym poinformowana przez męża. Trudno zatem jest przyjąć, iż umowa z żoną, dokonana tuż po powzięciu wiadomości o wystawieniu ostatniej faktury za usługi projektowe przez powoda, miała charakter przypadkowy i zmierzała jedynie do zabezpieczenia rzekomo udzielonej pożyczki w kwocie zaledwie (jak na wartość nieruchomości), kwoty 50.000 zł. Czynność ta służyła więc jedynie ochronie majątku w razie wszczęcia postępowania egzekucyjnego - co też się stało. Z tej przyczyny należało uznać, że dłużnik musiał mieć wiedzę o konieczności spłaty zadłużenia. Zatem najpóźniej po 14 lipca 2015 r. dłużnik, powinien mieć świadomość i zabezpieczyć środki na spłatę zobowiązania. Cel dłużnika, w postaci pokrzywdzenia wierzyciela, uzasadnia także okoliczność, iż w stosunkowo krótkim czasie wyzbył się on swego majątku – przepisując na żonę własność nieruchomości, stanowiącej jego jedyny wartościowy majątek. Owo pokrzywdzenie powoda zachodzi także w chwili orzekania, gdyż strona powodowa nie została całkowicie zaspokojona w zakresie swoich roszczeń – dłużnik spłacił jedynie 1/3 zobowiązania.

W myśl art. 528 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy dołożeniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Jak wynika z treści § 3 art. 527 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli korzyść majątkową uzyskała osoba będąca w bliskim stosunku z dłużnikiem, domniemywa się, że było wiadome tej osobie, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Do kręgu osób pozostających w bliskim stosunku, w pierwszym rzędzie zaliczyć należy bliskich członków rodziny.

W niniejszej sprawie bezsporne jest, iż osobą trzecią, na rzecz której dłużnik wyzbył się prawa własności spornej nieruchomości pod tytułem darmym, była osoba z najbliższego kręgu rodziny – żona, z którą zamieszkiwał, a więc pozostawał w bliskich relacjach. Z uwagi na charakter czynności, jako dokonanej pod tytułem darmym ma miejsce złagodzenie przesłanek skargi paulińskiej, a mianowicie w takim wypadku strona powodowa zwolniona jest z obowiązku wykazywania, że osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, że czynność prawna dłużnika dokonana została z pokrzywdzeniem wierzycieli. W ocenie Sądu orzekającego w niniejszej sprawie nie ma wątpliwości, iż pozwana wiedziała o zadłużeniu męża, co z resztą sama przyznała, chociażby z uwagi na fakt stałego, wspólnego zamieszkiwania i wiedzy jakiego rodzaju działalność gospodarczą prowadzi. Przesłanka ta nie ma jednak znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, wobec jej wyłączenia przepisem art. 528 k.c.

Reasumując, z zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz dokonanych na jego podstawie ustaleń, wynika, że wobec pozwanej spełnione zostały wszystkie przesłanki dotyczące skargi paulińskiej z art. 528 k.c. w z zw. z art. 527 k.c., dlatego też Sąd uwzględnił niniejsze powództwo w całości.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zapadło na podstawie art. 98 k.p.c., tj. stosownie do wyniku postępowania. Na koszty te złożyły się opłata sądowa od pozwu, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego i opłata od pełnomocnictwa.